

Teoria:

$$v_n = 0 \Rightarrow \vec{v} = \vec{v}_t$$

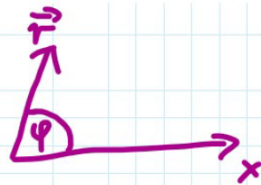
$$\vec{a}_{st} = \frac{d\vec{v}}{dt} \quad (\text{styczne})$$

$$\vec{a}_p = \frac{v^2}{\rho} \quad (\text{normalne}) \quad \leftarrow \begin{array}{l} \text{odśrodkowe} \\ \text{dośrodkowe} \end{array}$$

$$\rho = \frac{ds}{d\varphi} \quad \leftarrow \text{rho (promień krzywizny toru w danym punkcie)}$$

$$\omega(t) = \frac{d\varphi}{dt} \quad v(t) = \omega \rho$$

$$x = r \cdot \cos \varphi$$

$$y = r \cdot \sin \varphi$$

$$v_{\text{radialne}} = \frac{dr}{dt} \rightarrow \text{ciało oddala / zbliża się}$$

$$v_\varphi = \frac{d\varphi}{dt} \cdot r \rightarrow \text{ruch wokół środka}$$

transwersalna

$$a_r = \frac{d^2 r}{dt^2} - r \left(\frac{d\varphi}{dt} \right)^2 \rightarrow \text{zmiana długości promienia i efekt siły odśrodkowej}$$

$$a_\varphi = 2 \frac{dr}{dt} \cdot \frac{d\varphi}{dt} + r \frac{d^2 \varphi}{dt^2} \rightarrow \text{zmiana ruchu kołowego}$$

* gdy ciało porusza się po okręgu:
 $v_r = 0 \Rightarrow v = v_\varphi$

Oscylator harmoniczny

- O1. Wahadło matematyczne wyprowadź wzór na okres T dla małych wychyleń.
- Wzory (do wyprowadzenia z II zasady dynamiki dla ruchu obrotowego lub sił):
  - Siła przywracająca: $F_t = -mg \sin \theta$
  - Dla małych kątów $\sin \theta \approx \theta$
  - Ruch po łuku: $x = L\theta$
  - II Zasada Dynamiki: $ma_t = F_t \Rightarrow mL\ddot{\theta} = -mg\theta$
  - Równanie drgań harmoniczných: $\ddot{\theta} + \frac{g}{L}\theta = 0$
  - Częstość kołowa: $\omega = \sqrt{\frac{g}{L}}$
  - Okres: $T = \frac{2\pi}{\omega} = 2\pi\sqrt{\frac{L}{g}}$

- **Wzory:**

- Siła tarcia: $F_{tarcia} = -\gamma v(t)$
- Moc chwilowa tracona przez tarcie: $P_{tracona}(t) = F_{tarcia} \cdot v(t) = -\gamma v(t) \cdot v(t) = -\gamma v(t)^2$
- Prędkość z podanego położenia: $v(t) = \frac{dx}{dt} = A_{rez} \omega \cos(\omega t + \phi)$, gdzie $A_{rez} = \frac{f_0}{\sqrt{(\omega_0^2 - \omega^2)^2 + (2\alpha\omega)^2}}$
- Moc średnia: $\langle P \rangle = \frac{1}{T} \int_0^T P(t) dt$
- Kwadrat kosinusa uśredniony po okresie: $\langle \cos^2(\omega t + \phi) \rangle = \frac{1}{2}$

- **Wyprowadzenie:** $\langle P_{tracona} \rangle = \frac{1}{T} \int_0^T -\gamma [A_{rez} \omega \cos(\omega t + \phi)]^2 dt = -\gamma A_{rez}^2 \omega^2 \frac{1}{T} \int_0^T \cos^2(\omega t + \phi) dt = -\gamma A_{rez}^2 \omega^2 \cdot \frac{1}{2}$ Znak minus oznacza, że energia jest tracona.